

ת"פ 48686/12/21 - מדינת ישראל נגד א.כ.

בית משפט השלום באילת

ת"פ 48686-12-21 מדינת ישראל נ' כ'

בפני כבוד השופט גיל אדלמן

בעניין: המאשימה

מדינת ישראל

ע"י ב"כ עוה"ד שירלי הדר

נגד

הנאשמת

א.כ.

ע"י ב"כ עוה"ד ליז זמור

פסק דין ללא הרשעה

השתלשלות העניינים העובדתית

1. הנאשמת, א.כ., (להלן: הנאשמת), נמצאה אשמה בהתאם להודאתה בכתב אישום מתוקן המייחס לה תקיפה הגורמת חבלה של ממש בבן זוג עבירה לפי סעיף 382(ג) לחוק העונשין תשל"ז - 1977 (להלן: חוק העונשין).

על פי עובדות כתב האישום, במועד הרלוונטי לו, היו הנאשמת ב.ש.ח (להלן: ב'), או המתלונן) בני זוג.

כתב האישום מספר כי בתאריך 4.9.2021, בשעה 19:30 לערך, הגיע המתלונן לביתה של הנאשמת, אז, התגלע ויכוח ביניהם, במהלכו ביקשה ממנו כי יצא מביתה; המתלונן סרב לעשות כן, נשאר בביתה של הנאשמת וקילל אותה: "שרמוטה זונה", ואמר לה "אני לא עף אני אעשה לך דווקא".

על פי כתב האישום, "מיד ובהמשך", הנאשמת הכתה ונשכה את המתלונן בידו. כתוצאה מכך נגרמו למתלונן סימנים אדומים, סימני נשיכה ושריטות.

2. בדיון שהתקיים ביום 1.3.2022, הודתה הנאשמת במיוחס לה בכתב האישום והופנתה, לבקשת ההגנה, לקבלת תסקיר שירות המבחן, אשר יבחן, בין היתר, את שאלת הרשעתה.

המאשימה לא התנגדה להפנייתו של הנאשמת אל שירות המבחן, אולם עמדה על הרשעת האחרונה בדין, וכן על ענישה "משמעותית".

3. ביום 7.7.2022 הוגש לבית המשפט תסקיר שירות המבחן בעניינה של הנאשמת. התסקיר המליץ על הימנעות מהרשעתה של הנאשמת, וכן הומלץ לנקוט בעניינה בגישה שיקומית, ולהטיל עליה צו מבחן והתחייבות להימנע מעבירה.

התסקיר פרט בהרחבה את תולדותיה של הנאשמת, עמד על מערכת היחסים בינה לבין המתלונן, ותאר את נסיבות האירוע המתואר בכתב האישום, והרקע לו. שירות המבחן התרשם כי הסיכון להישנות אלימות זוגית מצדה של הנאשמת הוא נמוך, והיא איננה זקוקה להתערבות טיפולית בתחום זה.

4. בדיון שהתקיים ביום 12.7.2022 טענו הצדדים לעונש.

5. התובעת טענה כי מתחם העונש ההולם במקרה דנא נע בין 6 ל 18 חודשי מאסר, וביקשה למקם את עונשה של הנאשמת ברף הבינוני-נמוך של המתחם, כך שיושטו עליה 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, וכן "ענישה מרתיעה של מאסרים מותנים", קנס, והתחייבות.

התובעת עמדה על הערכים המוגנים, בהם פגיעה הנאשמת במעשיה כלפי המתלונן, שהם שלמות גופו, כבודו ו - "זכותו החוקית של אדם ושמירה על בטחונו האישי". לשיטת התביעה, יש לראות חומרה באירוע המתואר בכתב האישום, שעניינו עבירות אלימות בתוך המשפחה, ולדבריה: "...החוק לא מקיים הבחנה בין זהות עובר העבירה ביחס לעונש שקבוע בצידו וכאשר מדובר בנאשמת שתוקפת את בן זוגה, כפי שמתואר בכתב האישום וכפי שניתן ללמוד מתמונות החבלות, תטען המאשימה כי מתווסף לתקיפה מעמד של השפלה וגם אלימות של נשים נגד גברים צריכה לקבל יחס שווה בבית המשפט, בדיוק כמו שהחוק מנסה ליצור בדרך שבה נקבעו העבירות".

התביעה טענה כי הערכים המוגנים נפגעו במקרה דנן "באופן משמעותי", וכן עמדה על מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות של אלימות בתוך המשפחה.

התובעת ביקשה שלא לאמץ את המלצת שירות המבחן בעניינה של הנאשמת, וטענה כי התנאים שנקבעו בהלכת כתב (2083/96 כתב נ' מדינת ישראל (21.8.1997), לעיל ולהלן: כתב), לא מתקיימים במקרה דנא.

התובעת הוסיפה, כי הנימוק על בסיסו המליץ שירות המבחן להימנע מהרשעת הנאשמת, הוא פגיעה בדימויה העצמי, ולטעמה אין המדובר בנימוק מספיק.

לשיטת התביעה, אין כל נימוק המצדיק חריגה מן המתחם העונשי לקולא במקרה דנא, ולדבריה: "בענייננו אין שיקולי שיקום, היא לא עברה תהליך שיקומי, שכן שירות המבחן סבור שהיא אינה זקוקה לכך...".

בהמשך טענה התובעת: "היעתרות להמלצת שירות המבחן בפרט כאשר אין לה אחיזה לא מבחינת הפן השיקומי ולא מבחינת הנזק הקונקרטי, כמוה כזניחת מכלול שיקולי הענישה פרק (צ"ל פרט - ג.א) לשיקום, שאני טוענת שלא קיים".

המאשימה הגישה פסיקה לתמיכה בעמדתה העונשית; כן הוגשו תמונות המתעדות את החבלות שנגרמו למתלונן (ת/1).

6. ב"כ הנאשמת טענה כי יש לאמץ את המלצת שירות המבחן להימנע מהרשעת הנאשמת ולחרוג ממתחם הענישה בעניינה לקולא.

הסניגורית עמדה על נסיבות ביצוע העבירה, כפי שעלו מכתב האישום, המצוקה שנגרמה למתלוננת כתוצאה ממעשיו של הנאשם עובר לביצוע העבירה, ולדבריה, מתקיימת קרבה לסייג לאחריות פלילית מסוג הגנה עצמית.

הסניגורית חזרה על האמור בתסקיר שירות המבחן, והדגישה את נסיבות חייה המורכבות של הנאשמת, שהצליחה להתנהל באופן נורמטיבי חרף הכשלים שנצבו בדרכה. ב"כ הנאשמת הטעימה כי הנאשמת פנתה מיוזמתה לטיפול פסיכולוגי כדי לקבל מענה למצוקה אליה נקלעה כתוצאה מהאירוע מושא כתב האישום (הוגש אישור רפואי - נ/1).

הסניגורית טענה כי הימנעות מהרשעת הנאשמת אינה חורגת מהתנאים שנקבעו בדין, ולדבריה: "... גם במקרים בהם אין נזק קונקרטי הרי שיש לעשות שכלול ולבחון גם את הנזק שיכול להיגרם לנאשם נוכח עוצמת הפגיעה בדימויו העצמי"; במקרה כאן, הטעימה הסניגורית כי הנזק שעלול להיגרם לנאשמת, לדימויה העצמי כתוצאה מהרשעתה הוא גדול. הסניגורית הוסיפה כי הרשעה עלולה לגדוע את התנהלותה הנורמטיבית, ואת ההליך החיובי בו החלה הנאשמת. בנוסף טענה הסניגורית, כי הימנעות מהרשעת הנאשמת לא תסב נזק לאינטרס הציבורי, וזאת גם לאור עמדת המתלונן, כפי שפורטה בתסקיר שירות המבחן.

ב"כ הנאשמת הגישה פסיקה לתמיכה בטיעוניה.

7. הנאשמת בדברה ביחס לעונש אמרה:

"קודם כל אני הייתי שם ואני יודעת הכי טוב מה הרגשתי ומה קרה שם, אני ----- והמשפחה שלי ב----- ואני לבד, אין לי פה דודים, סבא וסבתא או אחים או כלום.

אני עמדתי במצב שבו בן אדם קילל אותי במשך 3 שעות ובמשך כל השעות האלה אני עושה כדי לאזור סבלנות ולהבין שאם אני אהיה סבלנית אולי זה יעבור באיזה שהוא שלב. אחרי 3 וחצי שעות שהוא מקטין אותי, מקניט אותי, משפיל אותי, פוגע בנקודות הכי רגישות שיש, ביקשתי ממנו לעזוב את הבית, הוא לא עזב את הבית שלי. כאילו אני אספר כי התחושה שאני לבד ואין לי לאן ללכת ואני בריב עם בן זוג ואין לי לאיפה ללכת, אני נמצאת במקום היחידי שלי בבית שלי ביקשתי ממנו לעזוב והוא לא הסכים, הגעתי לדלת כדי לצאת והוא חסם אותי ולא נתן לי לצאת והוא אמר שהוא יישאר פה עד שהוא יחליט והוא יחזיר לי על כל מה שאני עושה לו. היה סוג של מלחמת כוח, ביני לבינו ובאיזשהו מקום ממקום של תחושה מאוימת הרגשתי שאני צריכה להפעיל אתה כוח שלי כדי שהוא לא יבין שהוא יותר חזק ממני. קרה המקרה, יצאתי מהבית, ישבתי באוטו שעתיים. אחרי שעתיים חזרתי לבית לא שלי אלא של חברה שלי שגרה מאחורי הבית שלי. ביקשתי ממנו שילך.

אני חושבת שהמעשה לא היה בסדר בכלל, אני חושבת שלא היה לי יותר מידי מה לעשות, יכול להיות שאני הייתי בצד השני אני זאת שהאלימות היתה מופנית כלפיה. אחרי מה שקרה אני ניגשתי לבד לפסיכולוג, לטפל בעצמי על דעת עצמי. בעניין הדימוי העצמי, אולי זה נשמע קטן אבל כמו שהיא אמרה כל החיים שלי אני מנסה להשוות את עצמי לסביבה, תמיד נכפו עלי דברים, אני קמתי ועזבתי את הבית שלי כי הרגשתי ששופטים אותי בהתאם למשפחה שלי ולא בזכות עצמי והדימוי העצמי שיפגע לי כמו שהתכוונה קצינת המבחן זה שאני שוב אצטרך לעמוד במקום שאני (הנאשמת בוכה) מובכת ומשפלת. אני רוצה ללמוד, להתקדם בחיים, אני רוצה להתחתן, להקים משפחה ושהילדים שלי לא יעברו דברים כאלה.

לשאלת בית המשפט, אם אני והמתלונן עדיין בני זוג אני משיב כי אחרי 5 חודשים שהוא ניסה להשיג אותי כל יום אחרי המקרה, נתתי צ'אנס לדבר. להגיד שאנחנו ביחד והכל משולם עדיין לא. אני מרגישה שבאיזשהו מקום מה שקרה זה שגיאה שלי ולהרגיש עם עצמי בסדר זה להיות בסדר עם הבן אדם, ואני שוב לוקחת על עצמי את האשמה. כמה שהייתי סבלנית זה לא היה אמור לקרות".

דיון והכרעה

מתחם העונש ההולם

8. הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה ממעשיה של הנאשמת הם שמירה על בטחונו, כבודו ושלמות גופו של אדם, בייחוד כשמדובר באירוע המתרחש בתוך המרחב הזוגי או המשפחתי. רבות דובר בפסיקת בית המשפט העליון על החובה לגדוע את נגע האלימות כדרך לפתרון סכסוכים, ובכלל זה הצורך להגן על נפגעי האלימות בתוך המשפחה (ראו למשל את רע"פ 340/21 מסרי נ' מדינת ישראל (28.1.2021)).

9. במקרה זה עולה כי אין מדובר באירוע מתוכנן, אלא בהשתלשלות אירועים שהביאה לביצוע העבירה, שהיא בבחינת חריג להתנהלותה של הנאשמת.

10. למתלונן נגרמו חבלות בדמות סימנים אדומים, סימני נשיכה ושריטות. הסימנים ניכרו היטב בתמונות שהוגשו

לבית המשפט, ואין ספק כי כתוצאה מכך סבל המתלון מכאבים. עם זאת, ניתן לשער, מאופי החבלות, כי אין מדובר באירוע שהצריך טיפול רפואי או הותר חלילה נזק.

11. עם זאת, לא מדובר במקרה "רגיל" של אלימות במשפחה, אין מדובר במסכת אלימה או מתמשכת, או אפילו לא בהתפרצות זעם חד פעמית (של גבר או של אישה, היינו הך).

12. אכן, אין לפתור סכסוך באמצעות שימוש באלימות, ואכן הנאשמת הועמדה לדין בעקבות מעשיה; עם זאת, נסיבות ביצוע העבירה מלמדות כי הן חריגות ויוצאות דופן, במסגרתן עובר לאירוע נשוא כתב האישום התגלע ויכוח בין המתלון לנאשמת, בביתה של הנאשמת. הנאשמת בקשה מן המתלון לצאת מן הבית והוא סרב. בהמשך, אף קילל את הנאשמת במילים בוטות ואף הוסיף: "אני לא עף אני אעשה לך דווקא". או אז תקפה הנאשמת את המתלון.

מצוקתה של הנאשמת, עובר לביצוע המעשה המתואר בכתב האישום, עולה באופן ברור מהנסיבות שפורטו בכתב האישום; אין המדובר בנאשמת אשר החליטה לנקוט בדרך אלימה "סתם כך", או אפילו כתוצאה מויכוח; הנאשמת, שהיתה בבית שלה, פעלה (בדרך אלימה ופסולה) רק על מנת להביא את המתלון להניח לה לנפשה.

13. ודוק: העובדה שהנאשמת עמדה במצב בו לא המתלון סרב לעזוב את ביתה, בנסיבות שפורטו לעיל (לאחר ויכוח, וקללות כלפיה), מקבלת משנה תוקף שעה שמדובר באירוע שהתרחש בתוך ביתה- מבצרה, להבדיל ממקום אחר.

המחוקק קבע כי פעולה של אדם כלפי פורץ אשר הגיח לביתו, שבו הוא אמור להיות מוגן מכל רע, עשויה, בנסיבות מסוימות, לעלות כדי הגנה עצמית. ראו למשל את קביעת בית המשפט המחוזי בבאר שבע, בעניין ת"פ (ב"ש) 1010/07 מדינת ישראל נ' דרומי (15.7.2009) (להלן: דרומי), תוך הסבר מפורט ביחס לתיקון סעיף 134 לחוק העונשין; בית המשפט המחוזי עמד על הערך המוגן של הגנת אדם בביתו, שהוא היה הבסיס לתיקון חוק העונשין, ורלוונטי גם לעניינו כאן, רק במובן של הפחתת הפגיעה בערכים המוגנים כתוצאה ממעשיה של הנאשמת. כך נקבע בעניין דרומי:

"עיון בדברי ההסבר לחוק (הצעות לחוק הכנסת 208, מיום י"ד אדר התשס"ח, 20 בפברואר 2008, עמ' 196) ובדיונים אשר קיימה וועדת חוקה חוק ומשפט בהקשר להצעה האמורה- (פרוטוקול 495 משיבת הועדה מיום 11.3.08 ופרוטוקול 561 משיבת הועדה מיום 11.6.08) מלמד כי המחוקק בהגנה חדשה זו, ביקש לעשות הבחנה בין נסיבות של הגנה עצמית מחוץ לביתו או חצריו של אדם לנסיבות של הגנה עצמית בחצריו של אדם ובפועל הרחיב את ההגנה כאשר נמצא האדם בביתו, בחצרו, במובן זה שביקש ליתן יחס מיוחד לבית המגורים וחזק והרחיב את זכותו של אדם להגן על חייו ועל קנינו בביתו, הוא מבצרו".

14. במקרה דנא, ברי שמתלון לא היה "פורץ", ולא נכנס לביתה של הנאשמת על מנת לבצע עבירה, ואין המדובר בקרבה לסייג זה או אחר, כטענת ההגנה (שטענה, כזכור, כי הנאשמת קרובה לסייג מסוג הגנה עצמית), אולם לא ניתן כאמור להתעלם מהחשיבות שהעניק המחוקק (כמפורט לעיל) לערך של זכותו של אדם להיות מוגן בביתו.

במקרה זה נפגעה תחושת הביטחון של הנאשמת כתוצאה מהתנהגותו של המתלונן אשר סרב לצאת מביתה על אף שהתבקש לעשות כן; כישלונה של המתלוננת נבע במקרה זה מעצם העובדה שתקפה את המתלונן וחבלה בו. עם זאת, כאמור, לא ניתן להתעלם מהאירועים שקדמו לכך.

15. אשר למדיניות הענישה הנהוגה; בעבירות אלימות במשפחה מנעד הענישה הוא רחב, וכל מקרה מוכרע לגופו, בהתאם לנסיבותיו. עם זאת, ראו דוגמאות למדיניות ענישה בעבירות בהן הורשעה הנאשמת, שם נקבע מתחם עונשי הנע בין מאסר מותנה או מאסר קצר (תלוי ברף האלימות ונסיבותיה) ועד ל- 12 או 18 חודשי מאסר, במקרים החמורים יותר; ראו למשל את אלה: רע"פ 6191/18 דראושה נ' מדינת ישראל (28.8.2018), רע"פ 5227/20 עומר נ' מדינת ישראל (6.8.2020), רע"פ 4416/19 נחמיה נ' מדינת ישראל (4.7.2019).

16. לאור האמור לעיל אני קובע כי מתחם העונש ההולם במקרה דנא נע בין מאסר מותנה ועד לשנת מאסר.

העונש המתאים לנאשמת - חריגה לקולא ממתחם העונש ההולם

17. על פי סעיף 40 לחוק העונשין, בית המשפט רשאי לחרוג לקולא ממתחם העונש ההולם, משיקולי שיקום הנאשם. זאת, אם הנאשם השתקם, או אם יש סיכוי של ממש שהוא ישתקם.

במסגרת ע"פ 6637/17 קרנדל נ' מדינת ישראל (18.4.2018) קבע בית המשפט העליון כי את התשתית העובדתית להוכחת סיכויי השיקום ניתן לגבש באמצעים ראייניים שונים, ובראשם תסקיר שירות המבחן; בית המשפט קבע, ביחס לשיקולים המנחים בהערכת שיקומו של הנאשם, בין היתר, כך:

"...בקווים כלליים ניתן להצביע על כך שהפעלת הסמכות בסעיף 40 אינה מוגבלת לעבירות קלות בלבד (ראו למשל: ע"פ 779/15 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (12.4.2015) (להלן: ע"פ 779/15); ע"פ 3381/16 אלקרינאוי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (10.7.2016) (להלן: עניין אלקרינאוי); ע"פ 5611/16 סלב נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (14.9.2017) (להלן: עניין סלב); ע"פ 1288/17 מדינת ישראל נ' שנהר [פורסם בנבו] (3.10.2017) (להלן: עניין שנהר)). במקרים קודמים שבהם נדרש בית המשפט להעריך את סיכויי השיקום במסגרת סעיף 40 לחוק העונשין הובאו בחשבון, בין היתר, השיקולים המרכזיים הבאים: המוטיבציה שהפגין האדם שהורשע להשתקם; הליך של גמילה מהתמכרות שהוא עובר; השתלבות מוצלחת בהליכים טיפוליים שונים; אינדיקציות לשינוי עמוק בהתנהגות ובדרך החשיבה; הבעת חרטה כנה על המעשים והפגנת אמפתיה כלפי נפגעי העבירה (ע"פ 7459/12 שיבר נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 6 (20.6.2013); ע"פ 779/15, בפסקה 11; עניין אלקרינאוי, בפסקה 12; עניין סלב, בפסקאות 16-17; עניין שנהר, בפסקה 24).

חשוב להבהיר: אין מדובר ברשימה ממצה של שיקולים, והתקיימותו של שיקול זה או אחר אינה מצדיקה בהכרח חריגה ממתחם העונש משיקולי שיקום. טעם עיקרי לכך הוא שחלק מהשיקולים שהוזכרו לעיל מובאים ברגיל בחשבון במסגרת קביעת העונש בתוך המתחם (ראו: סעיף 40 לחוק העונשין). עם זאת, ומבלי לקבוע מסמרות, ניתן לציין ששילוב בין

שינוי מהותי בהתייחסות הרגשית לאירוע העבירה המתבטא בנטילת אחריות, כפרה והבעת אמפתיה לנפגעי העבירה לבין אינדיקציות אובייקטיביות לקיומו של תהליך שיקומי-טיפול מוצלח וחזרה לדרך הישר, עשוי להצביע על "סיכוי של ממש לשיקום" כלשונו של סעיף 40ד(א). דברים אלה זוכים למשנה חיזוק מקום בו מדובר באדם צעיר נעדר עבר פלילי (עניין סלב, בפסקה 16) ."

18. במקרה דנא, שוכנעתי כי הנאשמת - השתקמה או למצער קיים סיכוי של ממש כי תשוקם, ועל כן יש להשית עליה עונש החורג לקולא ממתחם הענישה שנקבע לעיל.

19. הנאשמת ללא כל עבר פלילי, סיימה 12 שנות לימוד שכללו בגרות מלאה. בהמשך, התגייסה לצבא ושרתה שירות צבאי מלא. הנאשמת אף התגייסה לשירות קבע של חודשיים. כיום הנאשמת מתגוררת בעיר -----, ועובדת בתחום -----.

יובהר כי יש להתייחס לנתונים שפורטו, המלמדים על התפתחות תקינה ונורמטיבית, על רקע הנסיבות המשפחתיות המורכבות והקשות ביותר המפורטות בתסקיר, שבשל צנעת הפרט אמנע מלפרטן. משמע, הנאשמת בעשר אצבעות פילסה את דרכה להשתלב בחברה, לחיות חיים נורמטיביים, ולתרום לה, על אף הכשלים והקשיים האובייקטיביים שעמדו בפניה.

20. העבירה מושא כתב האישום דנא בוצעה לפני כשנה, ומאז לא נפתחו נגד הנאשמת תיקים נוספים.

21. כך תסקיר שירות המבחן:

"לדבריה (של הנאשמת - ג.א.) על אף הקשיים עימם התמודדה במסגרת המשפחתית והעומס הרגשי על כתפיה לאורך השנים היא ערכה מאמצים רבים לסיים את לימודיה והשירות הצבאי בהצלחה יתרה. לדבריה בכוונתה להמשיך לצמוח, להגשים את עצמה ובכוונתה להשתלב בלימודים גבוהים לצורך קידום והתפתחות מבחינה אינטלקטואלית ומקצועית.

...

... א' (הנאשמת, ג.א.) מתארת שינוי מהותי בהתייחסותה ובהתנהלותה בתוך מערכת היחסים הזוגית שבאה לידי ביטוי בפשרות הדדיות, הבנה, כבוד וניהול קונפליקטים באמצעות שיח".

ובהמשך: "התרשמנו כי היא (הנאשמת, ג.א.) מודעת ומבינה את השלכות התנהגותה ומסבירה באופן כנה ורחב על הנסיבות שהובילו לביצוע העבירה."

...

"עוד התרשמנו כי התנהגותה בעבירה אינה מאפיינת את התנהגותה בדרך כלל וכי היא עורכת מאמצים רבים להתנהל באופן חיובי ומקדם בחייה. לקחנו בחשבון את הבושה והצער שהביעה באשר להתנהלותה בעבירה, את התרשמותנו כי הפיקה לקחים מן האירוע הנדון וכי אירוע זה וההליך המשפטי המתנהל כנגדה, מהווים בעבורה אלמנטים משמעותיים ומציבי גבול ברורים לעתיד. כן לקחנו בחשבון את עמדת המתלונן, לפיו היחסים ביניהם טובים ותקינים כיום ללא גילויי אלימות."

22. הנה כי כן, נראה כי העבירה מושא כתב האישום היתה אירוע חריג בנוף חייה של הנאשמת, וכי בשל הטלטול שחוותה כתוצאה מכך (בעקבותיו אף פנתה מיוזמתה לטיפול פסיכולוגי), ומהתנהלות ההליך המשפטי נגדה, הפיקה את המסקנות הנדרשות.

גם בעדותה לעונש בבית המשפט הביעה הנאשמת דברי חרטה כנים וצער בגין מעשיה, כמו כן הביעה שאיפותיה לעתיד, ורצונה לתרום לחברה.

ראיתי לציון כי גם אם הנאשמת לא נזקקה לשירותי הטיפול של שירות המבחן, והיא בכוחות עצמה עלתה על דרך הישר, אין זה אומר, בכלל, שלא ניתן לקבוע שהיא השתקמה; שיקום עצמי - שיקום מלא הוא (ראו בעניין זה, רק למשל את ת"פ (י-ם) 49988-05-10 מדינת ישראל נ' לוי (17.2.2014), ת"פ (י-ם) 16312-03-13 מדינת ישראל נ' שקיראת (9.2.2014), ת"פ (ת"א) 32294-12-14 מדינת ישראל נ' מירן (14/09/2016). במקרה דנא, לא מצא שירות המבחן להפנות את הנאשמת לטיפול בתחום האלימות, זאת בשל ההתרשמות כי הסיכון להישנות אלימות זוגית מצידה הינו נמוך. עם זאת, בשל נתוניה האישיים הופנתה הנאשמת להשתלבות בתוכנית יתד, תכנית המותאמת לצעירים בסיכון, לצורך הכוונה בתחומים שונים, לרבות לימודים ותעסוקה.

הימנעות מהרשעת הנאשמת

23. במסגרת רע"פ 54/15 פלוני נ' מדינת ישראל (27.1.2015), עמד בית המשפט העליון על התנאים להימנעות מהרשעה, של מי שביצע עבירה, כדלקמן.

"האפשרות הנתונה לבית המשפט להימנע מהרשעתו של נאשם שביצע עבירה, מעוגנת בסעיף 71א(ב) לחוק העונשין, והיא מהווה חריג לכלל, לפיו משהוכח ביצועה של עבירה יש להרשיע את הנאשם. במילים אחרות, תוצאה של הימנעות מהרשעה, חרף הקביעה כי הנאשם ביצע את העבירה, היא תוצאה חריגה, השמורה למקרים מיוחדים ויוצאי דופן. שני תנאים מצטברים נקבעו, על מנת להימנע מהרשעה: "ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים" (ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (1997), פסקה 7 לפסק-דינה של השופטת ד' דורנר) (ראו גם: רע"פ 7109/14 סייג נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (20.11.2014); רע"פ 7224/14 פרנסקי נ' דורנר).

מדינת ישראל [פורסם בנבו] (10.11.2014)."

24. במקרה דנא, הנאשמת נמצאה אשמה בעבירה של תקיפת בן זוג אשר גרמה לחבלה. צודקת התביעה, ועל פני הדברים מדובר בסוג עבירה אשר בדרך כלל לא יצדיק חריגה מהכלל לפיו יש להרשיע את מי שנמצא אשם בביצועה (גבר או אשה, ואני חוזר על כך נוכח טענות התביעה בנושא זה). עם זאת, נסיבות מקרה דנא, כפי שפורטו לעיל ובהרחבה, ייחודיים, ומצדיקים הימנעות מהרשעת הנאשמת; כמפורט בהרחבה להלן, התרשמתי, כי החרגתה של הנאשמת מהכלל במקרה זה, לא תפגע בשיקולי הענישה האחרים, ובכללם האינטרס הציבורי.

25. טרם דיון לגופו של עניין, אדגיש כי החלטתי שלא להרשיע את הנאשמת, גם בעבירות שעוסקות ב אלימות במשפחה, איננה מסקנה חריגה או יוצאת דופן, ועיון בפסיקת בית המשפט העלה כי במקרים רבים נמנעו בתי המשפט מהרשעה של נאשמים, גם בעבירות אלימות במשפחה, וכל מקרה הוכרע על פי נסיבותיו; ראו למשל את: ת"פ (רח') 45094-10-13 מדינת ישראל נ' פלונית (28.12.2015); ת"פ (ת"א) 1704-04-15 מדינת ישראל נ' פלונית (13.4.2016), ובעיקר את הסקירה המקיפה שערך בית משפט השלום ברחובות במסגרת ת"פ 11606-05-20 מדינת ישראל נ' מימון (30.3.2022), אשר הפנה בפסק דינו אל דוגמאות רבות של העדר הרשעה בעבירות אלימות במשפחה.

26. מעבר לעובדה כי סוג העבירה אותה עברה הנאשמת מאפשר, במקרים המתאימים, הימנעות מהרשעה, הרי שפסיקת בית המשפט העליון קבעה כי על מנת שבית המשפט יורה על ביטול (או הימנעות) הרשעה עליו להשתכנע כי הותרה תסב לנאשם פגיעה קונקרטיה בעתידו התעסוקתי או השיקומי.

בצד קביעה זו, ניתן לראות כי קיימת גמישות מסוימת הנוגעת לעוצמת הפגיעה הקונקרטית המוכחת כשעסקין בנאשמים צעירים, נורמטיביים, הנמצאים בראשית דרכם המקצועית, ומן הסתם יתקשו להוכיח פגיעה מיידית (ראו למשל את פסיקת בית המשפט בעניין: ע"פ 4466/13 פורטל נ' מדינת ישראל (22.5.2014), רע"פ 3446/10 אלחלים נ' מדינת ישראל (6.4.2011), ע"פ 1880/13 אברהם נ' מדינת ישראל (3.2.2014), רעפ 1721/12 איראשי נ' מדינת ישראל (30.3.2014) ובעיקר פסקה 9 לפסק דינו של כבוד השופט ג'ובראן, עפ"ג (ב"ש) 66903-07-20 אבו מדיעם נ' מדינת ישראל (30.12.20).

ראו בעניין זה גם את קביעת בית המשפט העליון, הרלוונטית למקרה כאן, במסגרת ע"פ 9893/06 לאופר נ' מדינת ישראל (31.12.2007), כך:

"חרף הכלל האמור, המשפט מניח, כי במורכבות החיים האנושיים על תהפוכותיהם, בהשתקפותם בהליך הפלילי, עשויים להיווצר מצבים קיצוניים אשר אינם מתאימים להחלת העקרון העונשי הרחב, המחייב הרשעה פלילית בעקבות הוכחת אשמה. במצבים חריגים מיוחדים ויוצאי דופן, כאשר עלול להיווצר פער בלתי נסבל בין עוצמת פגיעתה של ההרשעה הפלילית בנאשם האינדיבידואלי לבין תועלתה של ההרשעה לאינטרס הציבורי-חברתי הכללי, נתון בידי בית המשפט הכח להחליט כי, חרף אשמתו של הנאשם, הוא לא יורשע בדין. בהכרעה בענין זה -

'נדרש איזון שיקולים, המעמיד את האינטרס הציבורי אל מול נסיבותיו האינדיבידואליות של הנאשם. בראייה כוללת נשקל, מן הצד האחד, הצורך במיצוי של ההליך הפלילי בדרך של הרשעת העבריין, כדי להשיג בכך, בין היתר, את גורם ההרתעה והאכיפה השוויונית של החוק. שיקול ציבורי זה פועל במישנה תוקף, ככל שחומרת העבירה גדולה יותר, והנזקים לפרט ולציבור מביצועה גוברים.

כנגד השיקול הציבורי, נשקל עניינו של הפרט הנאשם, ובמסגרת זו נבחנים נתונים שונים הנוגעים אליו, וביניהם - טיב העבירה אותה עבר וחומרתה, עברו הפלילי, גילו, מצב בריאותו, והנזק הצפוי לו מן ההרשעה. באשר לנאשמים בגירים, במאזן השיקולים האמור, גובר בדרך כלל השיקול הציבורי, ורק נסיבות מיוחדות, חריגות ויוצאות דופן ביותר, תצדקנה סטייה מחובת מיצוי הדין בדרך של הרשעת העבריין".

ובהמשך:

"מנגד, יש לתת את הדעת לנאשם האינדיבידואלי, לנסיבותיו האישיות המיוחדות, ולהשפעת ההרשעה על חייו, ועל סיכויי שיקומו; יש לקחת בחשבון נסיבות אישיות שונות - גיל, עבר פלילי קודם, ונתונים שונים הקשורים למצבו האישי והבריאותי. יש לבחון את השפעת ההרשעה על עיסוקו המקצועי של הנאשם, ועל מצבו הכלכלי והמשפחתי. בסופו של יום, ניצבת השאלה בכל עוצמתה - האם, בנסיבות המיוחדות של הענין, השיקול האינדיבידואלי, על היבטיו השונים, גובר על השיקול הציבורי-מערכתי הכללי, באופן שהגם שהנאשם ביצע את העבירה בה הואשם, סובלת הנורמה החברתית הכללית את אי הרשעתו בדין".

27. ומן הכלל אל הפרט: אשר לפגיעה של ההרשעה בנאשמת עצמה, תסקיר שירות המבחן פרט את מאמציה של הנאשמת להשתלב בחברה ולתרום לה, חרף מכשולים רבים שעמדו בדרכה. עוד צוינו שאיפותיה של הנאשמת להתפתחות עתידית, הן בתחום ההשכלה והלימודים, והן בתחום המשפחתי.

בנסיבות אלה המליץ שירות המבחן להימנע מהרשעתה של הנאשמת, בכפוף לצו מבחן במהלכו תשולב בתוכנית יתד, ותמשיך את הטיפול הפסיכולוגי אותו החלה מיזמתה. כן הומלץ להטיל עליה התחייבות להימנע מעבירה.

28. שוכנעתי כי אכן קיימת פגיעה פוטנציאלית בעתידה התעסוקתי והשיקומי של הנאשמת, צעירה בת 24, שבכוונתה להשתלב בלימודים גבוהים לצורך קידום והתפתחות מבחינה אינטלקטואלית ומקצועית.

29. בנוסף, כאמור, מדובר באירוע חד פעמי שאינו מאפיין את אורחות חייה של הנאשמת. המתלונן והנאשמת נמצאים כיום בקשר זוגי, מאוזן ומכבד ואף המתלונן עצמו העביר מסר, באמצעות קצינת המבחן, כי אינו מבקש "לפגוע" בנאשמת.

לטעמי, בהתחשב ברקע של הנאשמת והקשיים עמם התמודדה (נזכיר כי הנאשמת סבלה לאורח כל חייה מקשיים

אובייקטיביים משמעותיים, וחרף כך מצאה את הכוחות לסיים לימודי בגרות מלאה, להתגייס לצבא ואף לשרת מעט בצבא קבע), ובהתחשב בעובדה כי מדובר בכשל חד-פעמי, עליו לקחה אחריות מלאה, והביעה חרטה, יש מקום להימנע מהרשעתה. הרשעה פלילית כתוצאה מהעבירה שביצע הנאשמת עלולה לפגוע בצורה בלתי מידתית בהמשך התפתחותה הנורמטיבית, בוודאי בשנים הקרובות, בהן היא מתעתדת להשתלב בלימודים ועבודה ולעצב את עתידה. שוכנעתי כי במקרה דנא, פגיעתה של הרשעה פלילית בנאשמת, אף לא תעלה בקנה אחד עם האינטרס הציבורי, והיא עלולה אף לחבל בהליך השיקום אותו השלימה (או למצער עתידה להשלים).

מכאן, שהרשעתה לא רק תפגע בדימויה העצמי של הנאשמת, כפי שהתרשם שירות המבחן, אלא אף תהיה בלתי צודקת בנסיבות העניין (לעניין זה ראו לדוגמא את רע"פ 2777/11 פלונית נ' מדינת ישראל (16.10.2012) שם בוטלה הרשעה משיקולי צדק וחוסר מידתיות והשפעת עצם ההרשעה על הנאשמת, ראו אף ת"פ (י-ם) מדינת ישראל נ' ברכה ((3.8.2022)).

30. נוכח האמור, ובנסיבות הייחודיות של מקרה זה ראיתי לנכון לסטות ממתחם הענישה הראוי ולאמץ את המלצת שירות המבחן.

31. לפיכך אני נמנע מהרשעת הנאשמת, וקובע כדלקמן:

א. הנאשמת תהיה תחת פיקוח צו מבחן למשך שנה במהלכו תשולב במסגרת תוכנית יתד וכן תמשיך את הטיפול הפסיכולוגי בו החלה. הבהרתי לנאשמת שאם לא תמלא אחר הוראות שירות המבחן במסגרת הצו שהוטל עליה - יוחזר עניינה לבית המשפט, אז יוטל עליה עונש חלופי.

ב. הנאשמת תחתום על התחייבות בסך 2000 ₪ להימנע במשך שנה מביצוע עברות אלימות כלפי בן זוג.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בבאר שבע תוך 45 ימים.

ניתן היום, כ"ד אלול תשפ"ב, 20 ספטמבר 2022, בנוכחות הצדדים.